

Til
Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Innspill til maritim stortingsmelding

Maritim bærekraft forutsetter sunn arbeidskraft

Det vises til departementets arbeid med en maritim stortingsmelding. Norsk senter for maritim medisin og dykkemedisin, Helse Bergen, ønsker med dette å gi innspill i det pågående arbeidet.

Norsk senter for maritim medisin og dykkemedisin er et nasjonalt kompetansesenter ved Yrkesmedisinsk avdeling i Helse Bergen med formål om å fremme helse hos sjøfolk, fiskere, dykkere, offshorearbeidere mv. Senteret driver bl.a. undervisning, rådgiving, regelverksarbeid, saksbehandling, forskning, utvikling av medisinske læremidler, seleksjonsmedisinske utredninger (dykkere og sjøfolk) og drifter den telemedisinske legevakta for sjøfolk, Radio Medico. Senteret jobber tett med blant annet Sjøfartsdirektoratet, Forsvaret og Universitetet i Bergen, og har prosjektsamarbeid med flere offentlige, ideelle og private aktører innen den maritime næringen i Norge og i utlandet.

Vårt utgangspunkt er at maritime næringer trolig også i framtiden vil sysselsette et større antall mennesker på havet og at en bærekraftig utvikling av næringen forutsetter sunn arbeidskraft i et helsefremmende arbeidsmiljø til sjøs. Norge har ambisjoner om å forbli en viktig maritim nasjon. En slik ambisjon forutsetter etter vårt syn at vi klarer å snu negative trender; fortsatt har arbeidsplassene på havet betydelig høyere forekomst av ulykker sammenliknet med industriarbeidsplasser på land; fortsatt er sjøfolk og fiskere betydelig mer plaget med sykdom og har kortere levetidsutsikter enn andre arbeidstakere. Dersom et maritimt karrierevalg også i framtiden skal være knyttet til dårligere helsetilstand og kortere levetidsutsikter, er det vanskelig å forestille seg at havet forblir en attraktiv arbeidsplass for unge mennesker. En slik utvikling vil kunne påvirke rekruttering av nødvendig kompetanse til næringen og dermed potensielt virke hemmende for næringsutvikling.

Norsk senter for maritim medisin og dykkemedisin anbefaler at stortingsmeldingen tar for seg totaliteten i dagens helseutfordringer til sjøs og vurderer strategier som kan fremme et forsvarlig maritimt helsetilbud i framtiden. I første omgang tenker vi det vil være hensiktsmessig å legge opp til en systematisk og forskningsbasert kartlegging av dagens helsesituasjon, inkludert både fysiske og psykiske helsefaktorer til sjøs. På sikt anbefaler vi at det etableres et maritimmedisinsk helseregister som omfatter alle de maritime næringene. Et slikt helseregister vil kunne danne et vitenskapelig grunnlag for mer målrettet helseforebygging til sjøs. Av andre forhold, anbefaler vi at meldingen diskuterer hvordan utviklingen i næringen vil påvirke krav til medisinsk seleksjon av maritimt personell, behov for medisinsk utrustning til sjøs ('skipsmedisin') og behov for dimensjonering av redningstjenesten, Kystvakten og Radio Medico. Vi tenker at det medisinske risikobildet bør vurderes i lys av et mulig framtidsscenario som domineres av autonom skipstrafikk. Hvilke konsekvenser vil en slik utvikling ha for tilgjengeligheten av assistanse fra andre sjøfolk? Vil havrettens plikt til å bistå i havsnød få et nytt meningsinnhold?

Vi kommer gjerne med ytterligere innspill og mer utfyllende refleksjoner, dersom ønskelig, og ønsker dere lykke til med det videre arbeidet med stortingsmeldingen.

Vennlig hilsen
Jon Magnus Haga
Seksjonsleder/lege/PhD
Leder, Norsk senter for maritim medisin og dykkemedisin
Yrkesmedisinsk avdeling
Helse Bergen HF